

терного подхода в Индонезии является инициатива по формированию рыболовного кластера, с которой обратилась Комиссия по надзору за конкуренцией в бизнесе (Commission for the Supervision of Business Competition) к правительству Индонезии в апреле 2010 г. В рамках данной инициативы Комиссия предложила объединить рыболовецкие и родственные предприятия, расположенные в определенных территориальных границах, в кластеры с целью повышения эффективности их деятельности, оптимизации уровня производства и увеличения доли создаваемой добавленной стоимости.

Данная инициатива продолжила целый ряд других проектов по созданию и поддержке кластеров малых и средних предприятий (МСП) в различных отраслях индонезийской экономики, реализуемых при содействии Министерства кооперативов и МСП. С момента своего основания в 1993 г. Министерство последовательно придерживалось кластерного подхода в процессе формирования и реализации программ развития малого и среднего бизнеса, доля которого в общем количестве предприятий Индонезии составляет 99,95 %. Как свидетельствуют приведенные выше данные, результаты выбранной стратегии развития не остались незамеченными на международном уровне и нашли свое отражение в достаточно высоких рейтинговых позициях страны по данному направлению.

Таким образом, анализ стран, преуспевших в развитии кластеров, свидетельствует об универсальности и высокой степени адаптируемости кластерной концепции в мировой экономике. Кроме того, сопоставление позиций стран в рейтингах кластерного развития и общего уровня конкурентоспособности выявляет четкую корреляцию между успехами в развитии кластеров и общим уровнем конкурентоспособности стран. При этом важным фактом оказывается сопоставимость региональной структуры (практически равные доли развитых стран Западной Европы и НИС Азии) как тех стран, в которых данная зависимость подтверждается, так и тех стран, которые, выбываясь из общей закономерности, добились успехов в развитии своих кластеров на уровне относительно невысоких показателей страновой конкурентоспособности.

А.А. Варатнікоў

*Дзяржаўны ўніверсітэт па землеўпарадкаванню
(Масква, Расійская Федэрацыя)*

ПЛАНАВАННЕ ЗЕМЛЕКАРЫСТАННЯ ЯК ФАКТАР УСТОЙЛІВАГА САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Зямля адыгрывае вялікую ролю ў стварэнні матэрыяльных даброт, з'яўляючыся крыніцай існавання чалавечай супольнасці, натуральнай асновай грамадскай вытворчасці. У сельскай і лясной гаспадарцы зямля з'яўляецца галоўным сродкам вытворчасці, нармальнае функцыя-

наванне гэтых галін эканомікі немагчыма без выкарыстання зямельных рэсурсаў. З пераходам развіцця эканомікі на рыначныя прынцыпы развіцця павялічылася роля зямельных рэсурсаў як аб'екта нерухомасці. Абмежаванасць зямельных рэсурсаў на фоне росту насельніцтва планеты робяць усё больш важнай праблему беражлівых адносін і рацыянальнага выкарыстання зямель, а сістэму планавання рацыянальнага выкарыстання і аховы зямель неабходным элементам для паспяховага развіцця дзяржавы ў XXI ст. Таму асноўнай задачай дзяржаўнай зямельнай палітыкі Рэспублікі Беларусь з'яўляецца павышэнне эфектыўнасці выкарыстання і аховы зямельных рэсурсаў як неад'емнай умовы для ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. На сучасным этапе рашэнне гэтай задачы ў многім звязана з удасканаленнем дзяржаўнай сістэмы планавання выкарыстання і аховы зямель і рэгулявання зямельных адносін.

Галоўным дакументам, рэгулюючым зямельныя адносіны ў Рэспубліцы Беларусь, з'яўляецца Кодэкс аб зямлі. У прыватнасці Кодэкс вызначае, што зямельныя адносіны ажыццяўляюцца на аснове прынцыпаў дзяржаўнага рэгулявання і кіравання ў галіне выкарыстання і аховы зямель, выкарыстання зямель па мэтаваму прызначэнню, аховы зямель і паляпшэння іх карысных уласцівасцяў, эфектыўнага выкарыстання зямель і інш. Ва ўмовах пераўтварэнняў, што адбываюцца ў краіне, найважнейшай функцыяй дзяржаўнага кіравання і рэгулявання ў галіне землеўпарадкавання з'яўляецца планаванне землекарыстання.

У Кодэксе аб зямлі планаванне землекарыстання выдзелена як адно з найважнейшых мерапрыемстваў у складзе землеўпарадкавання разам з мерапрыемствамі па інвентарызацыі зямель, устаўленню (аднаўленню) і замацаванню межаў аб'ектаў землеўпарадкавання, а таксама правядзенню іншых мерапрыемстваў, накіраваных на павышэнне эфектыўнасці выкарыстання і аховы зямель.

Асноўнай задачай планавання землекарыстання з'яўляецца вызначэнне навукова абгрунтаванай стратэгіі і тактыкі арганізацыі і ўпарадкавання разглядаанай тэрыторыі, а таксама вызначэнне комплексу ўзаемязвязаных у часе і прасторы мерапрыемстваў па рэалізацыі на ўсталяваны перспектыўны перыяд, накіраваных на рэгуляванне і ўдасканаленне зямельных адносін, павышэнне эфектыўнасці выкарыстання і аховы зямель, захаванне і паляпшэнне навакольнага асяроддзя. Планаванне землекарыстання ў сваёй сутнасці павінна аб'ядноўваць у адно цэлае сацыяльную, эканамічную і экалагічную складнікі дзяржаўнай зямельнай палітыкі, інтэграваць асобныя намаганні на дасягненне эканамічнай эфектыўнасці, сацыяльнай справядлівасці і экалагічнай бяспекі ў працэсе выкарыстання зямельных рэсурсаў.

У рамках рэалізацыі Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на перыяд да 2020 г. асаблівая ўвага дзяржавы ў апошні час надаецца рэгіянальнаму ўзроўню планавання землекарыстання. Рэгіянальнае планаванне землекарыстання ва ўмовах эканамічных рэформаў і фарміравання зя-

мельнага рынку набывае асаблівае значэнне, паколькі дазваляе ўвязаць зямельную палітыку дзяржавы з размяшчэннем вытворчых сіл і развіццём сацыяльна-эканамічных працэсаў на асобных тэрыторыях краіны, выпрацаваць рацыянальную, навукова абгрунтаваную рэгіянальную зямельную палітыку дзяржавы. У цяперашні час рэгіёны дзяржавы становяцца галоўнымі аб'ектамі эканамічных і палітычных адносін, і вельмі важна ў гэтай сітуацыі вызначыць спецыфіку і прыярытэты фарміравання рэгіянальнай зямельнай палітыкі, заснаванай на параўнальных перавагах таго ці іншага рэгіёну, асабліва сыходзячы гэтаму і культурнага развіцця. Мэтай рэгіянальнага планавання выкарыстання і аховы зямельных рэсурсаў з'яўляецца забеспячэнне найбольш эфектыўных напрамкаў выкарыстання зямельных рэсурсаў, якія павінны грунтавацца на прынцыпах уважлівага ўліку стану і дынамікі зямельных рэсурсаў рэгіёну, стварэння ўмоў для найбольш эфектыўнага выкарыстання зямельных рэсурсаў у рэгіёне, актыўнай рэалізацыі рэгіянальных інтарэсаў у галіне зямельнай палітыкі. У аснове рэгіянальнай зямельнай палітыкі ляжыць улік спецыфікі рэгіёнаў у маштабе краіны, перанос асноўных напрамкаў зямельнай рэформы на рэгіянальны ўзровень, рашэнне існуючых унутры рэгіёнаў праблем землекарыстання і забеспячэнне рацыянальнага выкарыстання зямельных рэсурсаў. Рэгіянальны ўзровень планавання землекарыстання становіцца ключавым ва ўсёй сістэме планавання выкарыстання і аховы зямель. Распрацоўка і ажыццяўленне гнуткай рэгіянальнай зямельнай палітыкі, распрацаванай з улікам асаблівасцяў кожнага рэгіёну, розных узроўняў зямельна-рэсурснага патэнцыялу, экалагічнага становішча і прыродных умоў, з'яўляецца бяспрэчнай неабходнасцю для дасягнення мэтаў устойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь.

Літаратура

Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб зямлі. — Мінск: Нац. цэнтр прававой інфарм. Рэсп. Беларусь, 2009.

Нацыянальная стратэгія ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на перыяд да 2020 года / Нац. камісія па ўстойліваму развіццю Рэсп. Беларусь; рэд. калегія: Я.М. Александровіч [і інш.]. — Мінск: Юніпак, 2004. — 202 с.

Праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2006—2010 гады. — Мінск: Беларусь, 2006. — 172 с.

Л.А. Гиткович

Белорусский государственный экономический университет (Минск)

ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ АКЦИОНЕРНОЙ СОБСТВЕННОСТЬЮ

Управление экономикой на любом организационном уровне означает осуществление хозяйственной деятельности согласно экономичес-